

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 4

חכלילי עינים מיינ ולבן שנים מחלב

Ojos enrojecidos por el vino
y dientes blancos por la leche

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/torah-ohr/vayechi/4/

1 חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב. הנה גבי יין כתיב תירושי המשמח אלקים כו'.

“Rojizos los ojos por el vino, y blancos los dientes por la leche”. Ahora bien, acerca del vino está escrito: “Mi vino, que alegra a D'os”, etc.

ולהבין מהו בחי' יין המשמח אלקים ואיך יהיה כחו גדול כ"כ [כל כך] לשמח אלקים. הנה אמרו נכנס יין יצא סוד.

Para comprender: ¿cuál es el nivel del vino “que alegra a D'os”, y cómo puede su poder ser tan grande como para alegrar a D'os? Ahora bien, [los Sabios] dijeron: “Entra el vino, sale el secreto”.

2 והענין כי בתורה יש ב' בחי' יין וחלב וכדכתיב לכו שברו ואכלו כו' בלוא כסף ובלוא מחיר יין וחלב.

La explicación es que en la Torá hay dos niveles: el vino y la leche, como está escrito: “Vengan, compren y coman”, etc., “sin dinero y sin precio, vino y leche”.

וביאור הדבר כי הנה יש ב' אהבות אה"ע [אהבת עולם] ואה"ר [ואהבה רבה]. אהבת עולם היא האהבה הגלויה.

Para explicar el asunto: hay dos amores, ahavas olam (“amor del mundo”) y ahavah rabbah (“gran amor”). Ahavas olam es el amor revelado.

3 ואה"ר [ואהבה רבה] היא אהבה המסותרת. ולהבין למה נק' האהבה המסותרת בשם אה"ר [אהבה רבה]. אך

הנה אה"ע [אהבת עולם] היא האהבה שנלקחה מעולמות דהיינו מחמת התבוננות איך שהוא ית' מחדש בטובו כו'. ומהוה מאין ליש בכל יום מבחי' מל' ית'

Y la ahavá rabá (gran amor) es el amor oculto. Para entender por qué al amor oculto se lo llama ahavá rabá: ahora bien, ahavat olam (amor eterno) es el amor que se toma de los mundos, es decir, de contemplar cómo Él, bendito sea, «renueva con Su bondad», etc., y hace existir de la nada algo cada día, desde el nivel de Su Maljut (soberanía), bendito sea.

כי מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים] כתיב שכל עולמים עליונים ותחתונים הם חיים וקיימים מבחי' מלכותו ית' ממכ"ע [ממלא כל עמין] וסוכ"ע ואתה מחיה את כולם.

Pues está escrito: «Tu soberanía es la soberanía de todos los mundos»: todos los mundos, superiores e inferiores, viven y existen gracias al nivel de Su Maljut, bendito sea —la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin) y la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin)—, «y Tú das vida a todos».

4 ואינו כדמיון הנשמה שמחיה את הגוף. שהחיות מתפשט ומתלבש בגוף ממש להחיותו. כי הוא ית' קדוש ומובדל כו'. רק התפשטות בחי' שם בלבד. דהיינו מחמת כי מלך שמו נקי עליהם.

Y esto no es como el alma que da vida al cuerpo, donde la fuerza vital se extiende y se inviste en el cuerpo mismo para darle vida. Pues Él, bendito sea, es santo y está separado, etc. Más bien, [es] solo una extensión del nivel de un nombre, es decir, porque Su nombre, Rey, es llamado sobre ellos.

5 וכמאמר ישתבח שמך לעד פי' לעד עד אין קץ כו'. ועי' אנו אומרים איש"ר [אמן יהא שמיה רבא] מברך לעלם ולעלמי עלמא יתברך. פי' שאנו מתפללים ומבקשים שיהיה שם זה בבחי' ברכה והמשכה מההעלם אל הגילוי.

Como en la expresión: «Que Tu Nombre sea alabado para siempre (la'ad)»: «para siempre» significa sin fin, etc. Y acerca de esto decimos: «Amén, que Su gran Nombre sea bendito por siempre y para toda la eternidad (le'alam ule'almei almayá); que sea bendito». Es decir, rezamos y pedimos que este Nombre esté en un estado de bendición y de extensión, desde lo oculto hasta lo revelado.

דהיינו שלא יהי' [יהיה] בבחי' העלם והסתר פנים אצלינו בידיעת אנשים מלומדה בלבד שאין זה אלא בבחי' הודאה. אבל בחי' ברכה היא בחי' גילוי ממש במוחו ולבו באמת לאמתו.

Es decir, que para nosotros no esté en un estado de ocultamiento y encubrimiento del Rostro, con solo un saber «de hombres, aprendido de memoria» que no es más que el nivel del reconocimiento. Pero el nivel de la bendición es el de una revelación real en la mente y el corazón de la persona, con absoluta verdad.

6 ושיהי' [ושיהיה] גילוי זה נמשך לעלם ולעלמי עלמא אפי' [אפילו] בעולמות התחתונים כמו בעוה"ז הגשמי וכענין שנאמר ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם.

Y que esta revelación descienda hasta «el mundo y los mundos de los mundos» (le'alam ule'almei almayá), incluso a los mundos inferiores, como este mundo físico; como se dice: «Bendito sea Havaiá, el D'os de Israel, desde el mundo hasta el mundo».

ועדי' תקנו כל פסודי' [פסוקי דזמרה] מב"ש [מברוך שאמר] עד קי"ש [קריאת שמע] להאריך ולהרחיב הדבור בשבחו של מקום איך שמלכותו הוא מכ"ע [מלכות כל עולמים].

En esta misma línea, [los Sabios] instituyeron todo Pesukei deZimrá, desde Baruj Sheamar hasta la lectura del Shemá: hablar extensa y ampliamente en alabanza del Omnipresente, acerca de cómo Su Maljut (soberanía) es «la soberanía de todos los mundos».

7 ואיך שהוא קדוש ומובדל כו' עד שיהיה נקבע בקרב איש ולב עמוק. ועי"ז יגיע לקיום הקי"ש [הקריאת שמע] שמע ישראל.

Y [relatan] cómo Él es santo y separado, etc., hasta que quede fijado “dentro de un hombre y [en] un corazón profundo”. Y por medio de esto llegará a cumplir la recitación del Shemá: “Escucha, Israel”.

שמע לשון הבנה להתבונן כי ה' אחד פי' אחד ז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם בטלים אל האל"ף הוא אלופו של עולם.

“Escucha” es un término que alude al entendimiento: contemplar que “Havaiá es Uno”. “Uno” (ejad) significa que los siete cielos y la tierra, y las cuatro direcciones del mundo, se anulan ante la alef, que es el Soberano (aluf) del mundo.

8 וכמו שיש בגשמיות ז' רקיעים כו'. כך ברוחניות יש כמה מדרגות זו למעלה מזו וכולם בטלים אליו ית' רק שברוך שם כו'.

Y así como en el plano físico hay siete cielos, etc., así también en el plano espiritual hay muchos niveles, uno por encima del otro, y todos están anulados ante Él, bendito sea; solo que [se dice] «Bendito sea el nombre», etc.

שמבחי' דלי"ת רבתי דאחד נמשך בחי' ברכה והמשכה להיות בחי' שם כבוד מלכותו כו'. ועי"ז יגיע למדרגת ואהבת.

Pues del nivel de la dálet grande de «Uno» se atrae el nivel de bendición y de descenso, para que llegue a ser el nivel de «el nombre de la gloria de Su reino», etc. Y por medio de esto llegará al nivel de «Y amarás».

פי' ואהבת הוא מלשון רצון. דהיינו שיהי' [שיהיה] רצונך שהוי' יהיה אלקיך בכל לבבך בשני יצריך יצי"ט [יצר טוב] ויצה"ר [ויצר הרע] לאהפכא חשוכא כו'

«Y amarás» (veahavta) es un término que expresa voluntad. Es decir, que tu voluntad sea que el Nombre Havaiá sea tu D'os, «con todo tu corazón» —con tus dos inclinaciones, la inclinación al bien y la inclinación al mal—, para transformar la oscuridad [en luz], etc.

שיעקור רצונו מהכלי עולם להיות לו שינוי רצון ולהפך רצונו לה' אחד וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ:

[Es decir,] que desarraigue su voluntad de las vanidades del mundo, de modo que experimente un cambio de voluntad y la dirija hacia el D'os único; como está escrito: «¿A quién tengo en los cielos? Y contigo no deseo nada en la tierra».

9 והנה כ"ז [כל זה] הוא בחי' אה"ע [אהבת עולם] שאומרים אהבת עולם אהבתנו. פי' אהבתנו שאהבה זו היא מתלבשת בתוך נפשנו.

Ahora bien, todo esto corresponde al nivel de ahavas olam [amor eterno], como decimos: «Con amor eterno (ahavas olam) nos has amado (ahavtanu)». El significado de «ahavtanu» es que este amor está investido dentro de nuestra alma.

שהנפש יכולה להיות כלי להגביל ולהלביש את האהבה זו בתוכה ממש להיות תוכה רצוף אהבה זו. אבל אה"ר [אהבה רבה] היא בשרש הנפש במקור חוצבה כי חלק הוי' ממש עמו.

Pues el alma puede ser un recipiente capaz de contener y revestir verdaderamente este amor dentro de sí, de modo que «su interior esté recamado de amor» — de este amor. Pero ahavah rabbah [amor grande] está en la raíz del alma, en la fuente de la que fue tallada, pues «Su pueblo» es literalmente «una porción de Havaíá».

10 ואני הוי"ה לא שניתי כתיב שהוא ית' למעלה מגדר עלמין ואין ערוך אליו ית' כלל אפי' [אפילו] כמשל טפה מים אוקיינוס.

Está escrito: «Y Yo, Havaíá, no he cambiado», pues Él, bendito sea, está por encima de los límites de los mundos, y estos no tienen absolutamente ninguna comparación con Él, bendito sea; ni siquiera como en la analogía de una gota [en comparación con] las aguas del océano.

שעם היות שהוא חלק קטן מאלף אלפי אלפים ורבי רבבות. עכ"ז [עם כל זה] שייך איזה ערך ויחוס במהותו הדומה לו שגם מהות הטפה היא מים כמו הים הגדול ממש.

Pues aunque [la gota] sea una parte diminuta, [una] entre mil millares de millares y miríadas de miríadas, no obstante, cabe cierta comparación y relación en virtud de su esencia, que se asemeja [a la del océano]: pues la esencia de la gota también es agua, exactamente igual que la del gran mar.

משא"כ אליו ית' אין ההשתלשלות ערוך כלל ולכך האהבה שנלקחה מבחי' זו אינה מתלבשת ממש תוך הנפש ואין הנפש יכולה להגבילה אלא היא בבחי' מסותרת

Pero no ocurre así con Él, bendito sea: la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut) no tiene absolutamente ninguna comparación [con Él]. Por eso, el amor que se toma de este nivel no se reviste realmente en el alma, y el alma no puede contenerlo; más bien, permanece en un estado oculto.

והיא באה לידי גילוי בבחי' בכל מאדך כו'. (וע' בתניא ס"פ מ"ג וע"י [ועיין] ג"כ פי י"ט):

Y llega a revelarse en el nivel de «con todas tus fuerzas» (bejol meodeja), etc. (Véase Tanya, al final del capítulo 43; y véase también el capítulo 19.)

11 והנה ההפרש שבין אה"ע [אהבת עולם] לאה"ר [לאהבה רבה] הוא כי אה"ע [אהבת עולם] הבאה מחמת התכונות ועומק מחשבתו יש לה הפסק שאם לבבו פונה לדברים אחרים וטרוד במחשבתו בעסקי עולם אזי חולפת ועוברת ממנו כו'

Ahora bien, la diferencia entre ahavas olam (amor del mundo) y ahavah rabbah (amor grande) es la siguiente: ahavas olam, que proviene de la contemplación y de la profundidad del pensamiento, está sujeta a interrupción; pues, si su corazón se vuelve hacia otras cosas y su pensamiento se ocupa de asuntos mundanos, entonces se desvanece y se aparta de él, etc.

משא"כ האה"ר [האהבה רבה] שבשרש נפשו ממקור חוצבה אין לה הפסק שגם אם לבבו פונה לדברים אחרים הרי אין בזה לעומת זה להיות לעומת האהבה הזאת להטרידה ולהפסיקה.

Pero no es así con la ahavah rabbah, que está en la raíz de su alma, en la fuente de la cual fue tallada: no se interrumpe. Pues, aunque su corazón se vuelva hacia otras cosas, aquí no hay un “uno frente al otro”, [nada] que se oponga a este amor para perturbarlo e interrumpirlo.

12 ולזאת תשאר אהבה זו בבחי' רשימו להיות זכרונה תקועה בלב כל תמוט עולם ועד.

Por eso, este amor permanece en forma de reshimu (impresión), de modo que su recuerdo queda fijo en el corazón, «sin que jamás sea removido, por siempre y para siempre».

אך כיצד תהיה אה"ר [אהבה רבה] זו בבחי' גילוי שיעלה ויגיע למדרגת בכל מאדך ע"ז אמרו נכנס יין יצא סוד היא התורה שנק' בשם יין.

Pero ¿cómo llegará esta ahavá rabá [gran amor] a revelarse, de modo que se eleve y alcance el nivel de «con todas tus fuerzas»? Acerca de esto dijeron: «Cuando entra el vino, sale el secreto»: [el vino] es la Torá, que es llamada «vino».

13 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה כי על האהבה נאמר וירא אלקים את האור כי טוב ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] כי טוב לגנוז בתורה.

Como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "Las palabras de los Escribas me resultan más agradables que el vino de la Torá". Pues acerca del amor se dice: "Y D'os vio que la luz era buena"; y nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: "buena para ocultarla en la Torá".

וכשנכנס יינה ש"ת [של תורה] יצא סוד הוא אור האהבה הגנוז מהעלם אל הגילוי להיות אצלו גילוי האה"ר [האהבה רבה] המושרשת בשרש נפשו במקור חוצבה בבחי' בכל מאדך

Y cuando entra el vino de la Torá, sale el secreto —que es la luz oculta del amor— de su ocultamiento y pasa a revelarse, de modo que en él se revele la ahavá rabá [amor grande] arraigada en la raíz de su alma, en la fuente de la que fue tallada, en el nivel de "con toda tu fuerza".

וע"ז נא' [נאמר] פותח את ידיך. יודי"ך הן הם בחי' הצמצומים רבים ועצומים מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה להיות השתלשלות המדרגות מעילה לעלול כו'.

Y acerca de esto se dice: "Abres Tu mano (yadeja)". "Yudeja" ("Tus yuds"): estos son los niveles de las contracciones (tzimtzumim), numerosas y poderosas, de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, para que se produzca la cadena descendente de los niveles (hishtalshelut), de causa a efecto, etc.

14 ומקור התהוות העולמות מאין ליש מרצה"ע [מצוץ העליון] ב"ה וע"י התורה שהיא חכמתו ורצונו ית' פותח את היודי"ן והצמצומים להיות גילוי רצה"ע [רצוץ העליון] ב"ה.

Y la fuente de la existencia de los mundos, de la nada a algo, es la Voluntad Suprema, bendito sea Él. Y por medio de la Torá, que es Su sabiduría y Su voluntad, bendito sea Él, [Él] abre las yudim y los tzimtzumim (contracciones), para que se revele la Voluntad Suprema, bendito sea Él.

ומשביע לכל חי דהיינו בכל חיות ואור המתפשט בעולמות מריש כל דרגין כו'. להיות בהם בחי' רצון שיהי' [שיהיה] שורה ומתגלה בהם בחי' רצה"ע [רצוץ העליון] ב"ה ונמשך לנפש האדם ג"כ שיהי' [שיהיה] מתגלה בו רצה"ע [רצוץ העליון] שבנפשו

"Y sacia a todo ser viviente": es decir, en toda la fuerza vital y la luz que se extienden por los mundos, desde la cabeza de todos los niveles, etc., debe haber el nivel de la voluntad: que el nivel de la Voluntad Suprema, bendito sea Él, repose y se revele en ellos. Y también se extiende al alma del hombre, para que la Voluntad Suprema que hay en su alma se revele en él.

דהיינו האה"ר [האהבה רבה] המושרשת בשרש נפשו למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת מאחר שהרצ"ע [שהרצון העליון] בא אצלו לידי גילוי למטה בלבושי הנפש דבור ומעשה ע"י דבור בת"ת [בתלמוד תורה] ומעשה המצות ולכן אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] ששואלים את האדם קבעת עתים לתורה.

Es decir, la ahavá rabá [amor inmenso] arraigada en la raíz de su alma, más allá de lo que el alma puede soportar; pues la Voluntad Suprema ha llegado a revelarse en él abajo, en las vestimentas del alma —el habla y la acción—, por medio del habla en el estudio de la Torá y de la acción de las mitzvot. Por eso nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron que a la persona se le pregunta: “¿Fijaste tiempos para la Torá?”.

שע"י יעורר את האהבה מלמעלה בשרש נפשו שאינה מתלבשת בשום כלי המעלים ומסתיר שאין כמוה ולא דוגמתה בזלעו"ז [בזה לעומת זה] הנ"ל ואין לה הפסק שאפי" [שאפילו] בעסקו בשאר ענינים תהיה אהבה זו תקועה בלבו.

Pues por medio de esto despertará el amor desde arriba en la raíz de su alma, que no está investido en ninguna vasija que lo oculte y lo esconda; no hay nada igual a él ni semejante a él en el “uno frente al otro” mencionado anteriormente; y no se interrumpe, de modo que, incluso mientras se ocupa de otros asuntos, este amor permanece fijo en su corazón.

ומזה יבא לידי ודברת בם כו' (וע' באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איתא רפ"ד דמגלה ודאשתמש בתגא כו' במי ששונה הלכות כו' יעו"ש [יעויין שם]):

Y de esto llegará a “y hablarás de ellas”, etc. (Véase Iggeres HaKodesh, la sección que comienza: “Se afirma al principio del capítulo cuarto de Megillah: ‘Y quien hace uso de la corona’”, etc., acerca de quien estudia halajot, etc.; véase allí.)

15 ובה יובן הכתוב חכלילי עינים מייך. פי' עינים הוא מ"ש עיני תמיד אל ה'. הנה עין ה' אל יראיו.

Con esto se entenderá el versículo: “Rojizos los ojos por el vino”. “Ojos” alude a lo escrito: “Mis ojos están siempre dirigidos hacia Havaiá”; “He aquí, el ojo de Havaiá está sobre quienes Le temen”.

והוא בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא דהיינו שיאיר בלבו אור האהבה לה' בבחי' ראיא היא בחי' אהבה בתענוגים שהיא מדרגה העולה על כולנה למעלה מאה"ר [מאהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם]

Este es el nivel de “contemplar la gloria del Rey”; es decir, que la luz del amor a D'os ilumine su corazón en la modalidad de la visión, que es el nivel del amor en los deleites, un nivel que los supera a todos, por encima de ahavah rabbah [amor inmenso] y ahavas olam [amor eterno].

(וצ"ע [וצריך עיון] בתניא פמ"ג משמע דאה"ר [דאהבה רבה] היא אהבה בתענוגים. וצ"ל שיש ב' בחינות אה"ר [אהבה רבה] הא' האהבה הנז' [הנזכר] בתניא פ"ט כשבאה לידי גילוי כשאינה בבחינת גילוי התענוג.

(Esto requiere examinarse a la luz de Tanya, capítulo 43, donde parece darse a entender que ahavah rabbah es amor en los deleites. Debe decirse que hay dos niveles de ahavah rabbah. El primero es el amor mencionado en Tanya, capítulo 19, cuando llega a revelarse, aunque no se encuentra en el nivel de la revelación del deleite.

וגדולה ממנה היא אה"ר [אהבה רבה] בתענוגים. ועיין במ"א ע"פ אחותי רעיתי יונתי כו'. שם נתבאר אחותי היא מצד אהבה טבעית ויונתי היא אהבה בתענוגים)

Superior a ella es ahavah rabbah en los deleites. Véase en otro lugar, sobre “Mi hermana, mi amada, mi paloma”, etc.; allí se explica que “Mi hermana” corresponde al amor natural, y “Mi paloma” es el amor en los deleites.)

וכענין שכתוב עיניך יונים כמו זוג יונים שמסתכלים תמיד זע"ז [זה עם זה / זה על זה] ומתענגים כו'. כך יהיה קשר האהבה בדביקות נפלא ועצום עד שיהיו עיניו ולבו כל הימים רק לאסתכלא ביקרא דמלכא. וכמ"ש בזהר ע"פ הסבי עיניך כו' דמוקדין ליה בשלהובין דרחימותא.

Como está escrito: “Tus ojos son palomas”; tal como una pareja de palomas se mira constantemente y se deleita, etc., así será el vínculo de amor, con una adhesión maravillosa e intensa, hasta que sus ojos y su corazón estén todos los días dirigidos únicamente a “contemplar la gloria del Rey”. Como está escrito en el Zohar, a propósito de “Aparta tus ojos”, etc.: “que lo encienden con llamas de amor”.

שתהא האהבה מתלהבת ומתלהטת בלב איש להתענג על ה' מרוב כל עד שאין כח בנפשו להגביל את האהבה בלב רק בבחינת ראייה מבחוץ (ועיין במ"א ע"פ עיניך יונים וע"פ הראיני את מראיך):

Es decir, que el amor se inflame y arda en el corazón de la persona, para deleitarse en D'os más que en todo [lo demás], hasta que su alma no tenga fuerza para contener el amor en el corazón, sino únicamente en la modalidad de una visión desde fuera. (Véase en otro lugar, sobre “Tus ojos son palomas” y sobre “Déjame ver tu aspecto”).

16 וזהו ענין חכלילי עינים. פירוש אדמומית העינים שאודם העינים הוא מחמת תוקף רשפי אש דמוקדין ליה בשלהוביתא כו'.

Esto es lo que significa «ojos enrojecidos»: el enrojecimiento de los ojos, pues se debe a la intensidad de las «chispas ardientes» que «lo hacen arder en llamas», etc.

והוא בחינת מעלת ומדרגת השבת אז תתענג כו' וקראת לשבת ענג. אך מי שטרח בע"ש [בערב שבת] כו'.

Y este es el nivel de la excelencia y la categoría especial del Shabat: «Entonces te deleitarás», etc., «y llamarás al Shabat deleite». Pero «quien se esforzó en la víspera de Shabat», etc.

ולכן צריך כל ימות החול ליגע את נפשו. לעורר את האה"ר [האהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם]. וע"י זה גיע לבחינת האהבה בתענוגים המתגלית בשבת.

Por lo tanto, durante todos los días de la semana uno debe esforzarse con su alma para despertar ahavah rabbah [amor grande] y ahavas olam [amor eterno]; y mediante esto llegará al nivel del amor en los deleites que se revela en Shabat.

17 והנה כ"ז [כל זה] בא מבחינת ומדרגת יין. יינה ש"ת [של תורה]. וזהו חכלילי כל חיך הטועם אומר לי לי.

Ahora bien, todo esto proviene del nivel y la categoría del vino: el vino de la Torá. Y esto es «chachlili»: «todo paladar (chech) que prueba dice: "Para mí, para mí" (li li)».

לפי שיתגלה בחי' חיך הטועם את היין דהיינו בחי' חכמה וטעמי מצות שהם בחי' תענוג העליון.

Pues se revelará el nivel del paladar que prueba el vino, es decir, el nivel de Jojmá (sabiduría) y las razones (te'amim, «sabores») de las mitzvot, que son el nivel del deleite supremo.

וע"י כן נתעלה בעילוי אחר עילוי לי לי עד רום המעלות (פ"י חיך הטועם זהו בחי' אהבה בתענוגים המתגלה בשבת שהוא בחי' שם ע"ב [שם ע"ב] דחכמה

Y por medio de esto, él se eleva, ascenso tras ascenso, «para mí, para mí», hasta las alturas más excelsas. (El significado es que «el paladar que prueba» es el nivel del amor en deleites que se revela en Shabat, que es el nivel del Nombre Av (72) de Jojmá;

ואזי אומר לי לי ב"פ [בי פעמים] דהיינו שנכללו בו ב' אהבות הנ"ל אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם] שהם מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] דמ"ה [דשם מ"ה] מברר ב"ן [שם ב"ן] וע"י יחוד מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] מתגלה בשבת בחי' הגבוה משניהם והוא בחי' שם ע"ב [שם ע"ב] אהבה בתענוגים):

y entonces dice «para mí, para mí» dos veces; es decir, los dos amores mencionados anteriormente, ahavah rabbah y ahavas olam, están incluidos en él. Estos son Mah (45) y Ban (52), pues Mah refina a Ban; y, por medio de la unión de Mah y Ban, en Shabat se revela el nivel que es superior a ambos: el nivel del Nombre Av, el amor en deleites.)

18 ולבן שינים מחלב. פירוש כי שינים הם הטוחנות את המאכל להיות מתעכל במעיו שעייז יהי [יהיה] מזון לגוף

«Y blancos los dientes por la leche». El significado es que los dientes son los que trituran el alimento para que se digiera en sus entrañas; de ese modo, se convierte en sustento para el cuerpo.

משא"כ כשלא ילעוס ויטחון המאכל בשיניו לא יבא לידי עכול כלל ולא יהיה לו למזון ולשובע.

En cambio, si no mastica y tritura el alimento con los dientes, este no se digerirá en absoluto, y no será para él alimento ni saciedad.

19 וכך עד"מ כדי שיהי [שיהיה] מזון לרמ"ה אברין דמלכא שתהא נפשו מרכבה אליהם שיתאחד ממש עם הנפש צ"ל בבחי' שינים הטוחנות ומפררות

Así también, a modo de analogía: para que haya alimento para «los 248 miembros del Rey», de modo que su alma sea un carro para ellos y se una verdaderamente con el alma, debe existir el aspecto de los dientes que muelen y trituran.

דהיינו לפרר ולברר כל מעשיו ודבוריו ומחשבותיו ולדקדק ולפשפש בהן ולהיות ממארי דחושבנא לשקול כל דרכיו ולפלס מעגלותיו.

Es decir, desmenuzar y depurar todos sus actos, palabras y pensamientos, examinarlos y escrutarlos, y ser uno de los «maestros de cuentas»: sopesar todos sus caminos y medir sus sendas.

20 ונקי בלשון הגמ' [הגמרא] מדקדק במעשיו שעייכ [שעל ידי כך] יהיה בבחי' עכול כנפש שהטוב יקבל למזון ולשובע והפסולת המעורב תערובת זר ופסולת ידחה לחוץ.

En el lenguaje de la Gemara, esto se llama “meticuloso en sus actos”. Mediante esto se produce una especie de digestión en el alma: esta recibe lo bueno como alimento y saciedad, y expulsa hacia afuera los desechos mezclados en ello —una mezcla extraña y residuos—.

וכן בענין בירורי המדות אוי"ר [אהבה ויראה] כל חד לפום מאי דמשער בלבי ושוקל במאזני שכלו כיצד היא האהבה האמיתית לה'.

Lo mismo ocurre al refinar los atributos emocionales (midot), el amor y el temor: “cada uno según lo que mide en su corazón”, sopesa en la balanza de su intelecto qué es el amor verdadero a D'os.

21 וכיצד היא בחי' אתהפכא חשוכא כו' באמת לאמתו להיות מייגע א"ע [את עצמו] כיגיעת הנפש לבא למדרגה זו שיהיה נקבע בלבו באמת לאמתו בלי דמיונות כו'

Y [pondera] qué es, en verdad, el nivel de “transformar la oscuridad [en luz]”, etc.: esforzarse con el trabajo del alma para alcanzar este nivel, de modo que quede fijado en su corazón con absoluta verdad, sin imaginaciones, etc.

וכיוצא בזה כמה דרכים הידועים למבקשי ה' יבינו כל מאליהם שצריך לדקדק ולפשפש כו' ולהיות מייגע עצמו כו'.

Y hay muchos caminos semejantes, conocidos por “quienes buscan a Havaia”, que “comprenderán todo” por sí mismos: que es preciso examinar con minuciosidad e indagar, etc., y esforzarse, etc.

אך אח"כ יגיע לבחי' ומדרגת החלב.

Pero después llegará al nivel y grado de la leche.

כמו שהחלב עד"מ מגדל את הולד להיות אבריו נגדלים. כך בחי' החלב של תורה מגדל את מדותיו אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' להיות לו אוי"ר [אהבה ויראה] היותר גדולים בגדלות המוחין

Así como la leche, a modo de analogía, hace crecer al niño y sus miembros se desarrollan, así también el nivel de la leche de la Torá hace crecer sus atributos emocionales (midot), su amor y temor, etc., de modo que llegue a tener un amor y un temor mucho mayores, en el estado de madurez del intelecto (gadlut hamojín).

(שהאברים הם המדות ועיקרם הם חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"י [נצח הוד יסוד] ובחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבתוכן המקיימות אותן וכל א' מג' מיני בחינות אלו כלולה מכל הנ"ל הרי פ"א. וכל בחי' נחלקת לג' בחי' ראש תוך סוף הרי רמ"ג. ושרשם ה"ח [הי חסדים] המגדילים הרי רמ"ח).

(Pues los miembros son los atributos emocionales, principalmente Jésed, Guevurá, Tiféret, Nétzaj, Hod y Yesod, así como el nivel de Jojmá, Biná y Daat que hay en ellos y los sustenta; y cada uno de estos tres tipos de niveles comprende todo lo anterior, lo que da 81. Cada nivel se divide en tres niveles —cabeza, medio y final—, lo que da 243. Y su raíz son los cinco Jasadim (bondades) que hacen crecer, lo que da 248.)

וזהו רוחצות בחלב כו' שהחלב מרחיץ המדות ונהפכין ממהות למהות להיות נהפך לבו ונעשה כאיש אחר לגמרי בשינוי המדות כולן שוין לטובה.

Esto es “lavados con leche”, etc.: la leche lava los atributos emocionales, que se transforman de una esencia a otra, de modo que su corazón se transforma y él se vuelve una persona completamente distinta, con todos sus atributos cambiados por igual para bien.

ומזה יומשך להיות לבן שינים שיהיה בהם בחי' לבנונית ובהירות בבירורי המדות בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות בבחי' ראייה חושיית שלא ביגיעה יגיעת הנפש ויגיעת בשר רק מיד יגיע אליו כו'.

De esto resultará que los dientes sean “blancos”: habrá en ellos una cualidad de blancura y claridad en el refinamiento de los atributos, ascenso tras ascenso, hasta las alturas supremas, mediante una visión sensible; no por el esfuerzo —el esfuerzo del alma y el esfuerzo del cuerpo—, sino que le llegará de inmediato, etc.

וזה חכלילי כו' מיין כו' מחלב כו' ובחי' יין וחלב נעשה הכל בחי' חכלילי לי לי עד רום המעלות:

Y esto es “rojo”, etc., “por el vino”, etc., “por la leche”, etc.: los niveles del vino y de la leche se convierten todos en el nivel de jajlilí —“para mí, para mí”—, hasta las alturas supremas.

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY-NC 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Sinagogas, escuelas y proyectos sin fines de lucro pueden copiarla, imprimirla y compartirla libremente, y pueden pedir donaciones para cubrir el costo de impresión; nunca puede venderse. Citen a Kehot Publication Society y likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/torah-ohr/vayechi/4/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak